

Angående rivningen av Öbergsliden 5

Öbergsliden 5. Tallvägen 10

Tvåvånings bostadshus i oförvanskad sekelskiftesstil. Valmat plåtklätt tak, lig-gande fasspontpanel med röd slamfärg, vita korspostfönster. Mot älven stilig tvåvåningsveranda med bågformade dekorationer under valmat tak. Litet uthus med bodar. Högt bevarandevärde men eftersatt underhåll.

Upphovsman okänd. Ca 1910.

Det var det sista av de ursprungliga husen på Öberget. En välkänd byggnad synlig för alla som färdats längs Holmsundsvägen. Och något som vi alla under lång tid undrat varför det inte underhålls. Den 10 maj revs byggnaden utan rivningslov. Det är inte första gången något sådant händer. Det har skett med såväl mer oansenliga byggnader, som det utpekade värdefulla uthuset i den dittills sällsynt kompletta gårdsmiljön på Gefion 1. Ett välkändare exempel där fastslaget värdefull bebyggelse rivits utan rivningslov är Tomtebogård. Dit en grävmaskin skickades för att utradera den byggnad som namngett en hel stadsdel. Efterspelet med de milda konsekvenserna har fått stor uppmärksamhet. Föreningen har fått höra många kommentarer om att det visar att det inte är någon större vits att söka rivningslov i förväg för den som vill ha bort något.

I detta fall med Öbergsliden 5 så kommer det förstås, som försök till ursäkt, att framhållas att den var i dåligt skick genom betonanden om att tillfrågade hantverkare hävdat att byggnaden inte skulle kunna renoveras ekonomiskt, utan borde ersättas med en helt ny byggnad. Då har man för det första knappast frågat rätt sorts hantverkare. Det finns många som har stor erfarenhet av att rusta upp byggnader i ett betydligt sämre skick än detta. Av uppgifterna som framförts för att motivera nybyggnadens utformning får man intrycket att orsaken snarare var att befintlig byggnads utformning inte "passade familjens behov". Och då har man helt enkelt köpt fel fastighet. Det är inte ett giltigt skäl för att få ersätta ett värdefullt byggnadsverk med en nybyggd pastisch.

För det andra så är det inte hantverkare, med eller utan egenintresse av att ange en viss uppfattning, som ska tillmätas betydelse för prövningen av en rivningsansökan. Utan det som krävs är att låta en objektiv besiktningsman med rätt kompetens undersöka byggnadens skick. Så som är brukligt och skett med andra utpekade värdefulla byggnader (som i strid med PBL fått förfalla utan att kommunen agerat). Och som också helt riktigt beslutades av kommunen i detta fall, då en mycket erfaren byggnadsingenjör anlätades av kommunen för att med en erkänt kunnig timmerman undersöka byggnadens skick.

Att en grävmaskin beställs för att riva bort byggnaden innan en objektiv undersökning kan utföras talar förstås för att byggnaden inte var i så dåligt skick. Utan att man helt enkelt ville bygga nytt. Och istället för den faktiskt historiska byggnaden ha en helt modern byggnad förklädd till en pastisch, som förstås helt skulle sakna allt kulturvärde och inte borde tillåtas. För annars skulle det inte finnas någon anledning att inte invänta detta besked om möjligheten att rusta upp byggnaden. Inte heller att agera så som skedde. Det behöver knappast påminnas om att sedan besiktningsmannen kontaktat ägaren om att de behövde tillgång till fastigheten för att kontrollera skicket, så drog ägaren tillbaka rivningsansökan, för att sedan istället riva byggnaden utan rivningslov.

Det är inte meningsfullt att spekulera om ifall byggnadsnämnden hade kunnat bevilja rivningslov för Öbergsliden 5. Faktum är att byggnaden redan rivits utan rivningslov. Detta har skett avsiktligt och med full vetskap om att rivningslov saknades, och att detta krävs enligt den lagstiftning som ska styra vad som får ske för att uppfylla samhällets krav. Det är något mycket allvarligt som inte kommunen får ta lätt på.

Det är tillräckligt illa, som riksantikvarieämbetets granskningar visar, att kommunerna ofta inte följer lagstiftningen utan ger rivningslov för sådant som inte får beviljas rivning. Det är illa nog. Att enskilda dessutom kan ta lagen i egna händer utan nämnvärda konsekvenser skadar tilltron till hela systemet.

Detta slags flagranta ignorerande av bygglagstiftningens bestämmelser utgör ett hot mot dess legitimitet om det tillåts framstå som att det bara är att "köra på med vad man vill", utan några kännbara effekter. Att processen t o m kanske blir billigare för en fastighetsägare som struntar i några steg. Och det är ju helt oacceptabelt om rivning av bebyggelse, som man inte skulle få rivningslov för, bara ska medföra en i sammanhanget mindre avgift att se som en kostnad för det önskade nybygget.

Umeå kommun har ett ansvar att värna sin och lagstiftningens legitimitet. Det kan inte tillåtas att få förekomma en uppfattning; *att förväntas avslag på en rivningsansökan så är det bara att riva ändå och ta böterna som en kostnad för att få det man vill*. Att mer konsekvenser än så blir det inte. Ifall inte kommunen använder sina befogenheter till att göra det mer kännbart för den som väljer att strunta i de krav som ställs så kommer detta att fortsätta att hända. Umeå kommun har här ett ansvar. Frågan blir annars bara vad det är som försvinner nästa gång utan rivningslov.

Föreningen Byggnadskultur Umeå
för styrelsen Patrik F Norstedt